

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2023. december 21.*ⁱ

„Előzetes döntéshozatal – Büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – Európai elfogatóparancs – 2002/584/IB kerethatározat – Az 1. cikk (3) bekezdése – A 15. cikk (2) bekezdése – Tagállamok közötti átadási eljárás – A végrehajtás megtagadásának okai – Az Európai Unió Alapjogi Chartája – 7. cikk – A magán- és a családi élet tiszteletben tartása – A 24. cikk (2) és (3) bekezdése – A kiskorú gyermek mindenek felett álló érdekének figyelembevétele – Minden gyermek ahhoz való joga, hogy mindkét szülőjével rendszeres, személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn – Anya, akinek kisgyermekai együtt élnek vele”

A C-261/22. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Corte suprema di cassazione (semmitőszék, Olaszország) a Bírósághoz 2022. április 19-én érkezett, 2022. április 19-i határozatával terjesztett elő a

GN

ellen kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtására irányuló,

a **Procuratore generale presso la Corte d'appello di Bologna**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, L. Bay Larsen elnökhelyettes, K. Jürimäe (előadó), C. Lycourgos, E. Regan, F. Biltgen és N. Piçarra tanácselnökök, P. G. Xuereb, L. S. Rossi, I. Jarukaitis, A. Kumin, N. Jääskinen, N. Wahl, I. Ziemele és J. Passer bírák,

főtanácsnok: T. Čapeta,

hivatalvezető: C. Di Bella tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2023. március 28-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– GN képviselőjében R. Ghini avvocato,

* Az eljárás nyelve: olasz.

- a Procuratore generale presso la Corte d’appello di Bologna képviselőjében A. Scandellari sostituto procuratore della Repubblica,
 - az olasz kormány képviselőjében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: S. Faraci avvocato dello Stato,
 - a magyar kormány képviselőjében Fehér M. Z. és Szíjjártó K., meghatalmazotti minőségben,
 - a holland kormány képviselőjében M.K. Bulterman, J.M. Hoogveld és P.P. Huurnink, meghatalmazotti minőségben,
 - az Európai Unió Tanácsa képviselőjében K. Pleśniak és A. Ștefănuț, meghatalmazotti minőségben,
 - az Európai Bizottság képviselőjében S. Grünheid és A. Spina, meghatalmazotti minőségben,
- a főtanácsnok indítványának a 2023. július 13-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem egyrészt a 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal (HL 2009. L 81., 24. o.) módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat (HL 2002. L 190., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 34. o.; a továbbiakban: 2002/584 kerethatározat) 1. cikke (2) és (3) bekezdésének, valamint 3. és 4. cikkének értelmezésére, másrészt pedig e rendelkezéseknek az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 7. és 24. cikkére tekintettel fennálló érvényességére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a belga igazságügyi hatóságok által GN-nel szemben szabadságvesztés-büntetés Belgiumban történő végrehajtása céljából kibocsátott európai elfogatóparancs Olaszországban történő végrehajtásával összefüggésben terjesztették elő.

Jogi háttér

A nemzetközi jog

- 3 A gyermek jogairól szóló egyezményt (*Recueil des traités des Nations unies*, 1577. kötet, 3. o.) (kihirdette: az 1991. évi LXIV. törvény) az Egyesült Nemzetek Közgyűlése 1989. november 20-án fogadta el.
- 4 Ezen Egyezmény 3. cikkének (1) bekezdése a következőket mondja ki:
„A szociális védelem köz- és magánintézményei, a bíróságok, a közigazgatási hatóságok és a törvényhozó szervek minden, a gyermeket érintő döntésükben a gyermek mindenek felett álló érdekét veszik figyelembe elsősorban.”

Az uniós jog

- 5 A 2002/584 kerethatározat (6) preambulumbekzdése a következéppen szól:
- „Az e kerethatározatban előirt európai elfogatóparancs az első konkrét megvalósulása a büntetőjog területén a kölcsönös elismerés elvének, amelyre az Európai Tanács az igazságügyi együttműködés »sarokköveként« utalt.”
- 6 E kerethatározatnak „Az európai elfogatóparancs meghatározása és végrehajtásának kötelezettsége” című 1. cikke a következéppen rendelkezik:
- „(1) Az európai elfogatóparancs egy tagállamban kibocsátott igazságügyi hatósági határozat, amely azt a célt szolgálja, hogy egy másik tagállam a büntetőeljárás lefolytatása, szabadságvesztés-büntetés, illetve szabadságelvonással járó intézkedés végrehajtása végett a keresett személyt elfogja és átadja.
- (2) A tagállamok minden európai elfogatóparancsot a kölcsönös elismerés elve alapján és e kerethatározat rendelkezéseinek megfelelően hajtanak végre.
- (3) E kerethatározat nem érinti az [EUSZ 6. cikkben] biztosított alapvető jogok és alapvető jogelvek tiszteletben tartásának a kötelezettségét.”
- 7 E kerethatározat 3. cikke felsorolja az európai elfogatóparancs végrehajtása kötelező megtagadásának okait, a 4. és 4a. cikkben pedig az európai elfogatóparancs végrehajtása megtagadásának mérlegelhető okait.
- 8 Ugyanezen kerethatározatnak „A központi hatóság igénybevétele” című 7. cikke az (1) bekezdésében kimondja, hogy az illetékes igazságügyi hatóságok támogatására minden tagállam kijelölhet egy vagy – ha jogrendszere úgy rendelkezik – több központi hatóságot.
- 9 A 2002/584 kerethatározat „Határozat az átadásról” címet viselő 15. cikke a következéppen rendelkezik:
- „(1) Az érintett személy átadásáról az e kerethatározatban előirt határidőkön belül és feltételek mellett a végrehajtó igazságügyi hatóság határoz.
- (2) Ha a végrehajtó igazságügyi hatóság úgy ítéli meg, hogy a kibocsátó tagállam által közölt információk nem elégségesek ahhoz, hogy az átadás kérdésében határozzon, kéri, hogy a szükséges kiegészítő információkat, különösen a 3–5. cikkekre, valamint a 8. cikkekre tekintettel, soron kívül bocsássák a rendelkezésére, és a 17. cikkben előirt határidők betartását szem előtt tartva határidőt szabhat ezek kézhezvételére.
- (3) A kibocsátó igazságügyi hatóság bármilyen további hasznos információt bármikor megküldhet a végrehajtó igazságügyi hatóságnak.”
- 10 E kerethatározat 17. cikke meghatározza az európai elfogatóparancs végrehajtásáról szóló határozat meghozatalára nyitva álló határidőket és részletes szabályokat.

11 E kerethatározatnak „A személy átadásának határideje” című 23. cikke értelmében:

„(1) A keresett személyt a lehető leghamarabb – az érintett hatóságok megállapodása szerinti időpontban – átadják.

(2) A személyt legkésőbb az európai elfogatóparancs végrehajtásáról szóló végleges határozatot követő 10 napon belül át kell adni.

[...]

(4) Az átadás kivételesen ideiglenesen felfüggeszthető súlyos emberiességi okokból, például akkor, ha megalapozottan feltételezhető, hogy a végrehajtása nyilvánvalóan veszélyeztetné a keresett személy életét vagy egészségét. Az európai elfogatóparancsot végre kell hajtani, amint ezek az okok megszűntek. A végrehajtó igazságügyi hatóság erről haladéktalanul tájékoztatja a kibocsátó igazságügyi hatóságot, és új átadási időpontban egyeznek meg. Ebben az esetben az átadásra az e megállapodás szerinti új időpontot követő 10 napon belül kerül sor.

[...]”

Az olasz jog

12 A 2021. április 22-i legge n. 69 – Disposizioni per conformare il diritto interno alla decisione quadro 2002/584/GAI del Consiglio, del 13 giugno 2002, relativa al mandato d’arresto europeo e alle procedure di consegna tra Stati membri (a belső jognak az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározattal való összhangba hozatalát célzó rendelkezésekről szóló 69. sz. törvény) (a GURI 2005. április 29-i 98. száma, 6. o.; a továbbiakban: 69/2005. sz. törvény) az alapügy tényállására alkalmazandó, a 2021. február 2-i decreto legislativo n. 10 (10. sz. törvényerejű rendelet; a GURI 2021. február 5-i 30. száma; a továbbiakban: 2021. évi 10. sz. törvényerejű rendelet) szerinti változatának 2. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Az európai elfogatóparancs végrehajtása semmilyen körülmények között nem eredményezheti az állam alkotmányos rendje legfőbb elveinek, a személy alkotmányban elismert elidegeníthetetlen jogainak, az [EUSZ 6. cikkben] kimondott alapvető jogoknak és alapvető jogelveknek, vagy az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én aláírt [európai] egyezményben [a továbbiakban: EJE; kihirdette: az 1993. évi XXXI. törvény] biztosított alapvető jogoknak a megsértését [...]”

13 E törvény 18. §-a értelmében:

„[A] fellebbviteli bíróság az alábbi esetekben megtagadja az átadást:

a) ha az európai elfogatóparancsban írt bűncselekmény büntethetőségét az olasz jog szerint közkegyelem szünteti meg, amennyiben az olasz állam rendelkezik joghatósággal;

b) ha ugyanazon cselekmény miatt Olaszországban már végleges büntetőítéletet vagy büntetőeljárást megszüntető ítéletet hoztak a keresett személlyel szemben, amely ellen már nincs helye jogorvoslatnak, vagy ha az Európai Unió egy másik tagállamában jogerős ítéletet hoztak, feltéve, hogy elítélés esetén a büntetést már végrehajtották, vagy végrehajtása folyamatban van, vagy az ítéletet hozó állam joga szerint az már nem hajtható végre;

- c) ha az a személy, aki ellen az európai elfogatóparancsot kibocsátották, a bűncselekmény elkövetésekor nem töltötte be a 14. életévét.”
- 14 A 69/2005. sz. törvény 18. cikkének a 2021. évi 10. sz. törvényerejű rendelet hatálybalépését megelőző szövege a következőket írta elő:
- „A fellebbviteli bíróság megtagadja az átadást:
- [...]
- p) ha az átadni kért személy várandós nő vagy három éven aluli, vele együtt élő gyermekek anyja, kivéve, ha az eljárás során kibocsátott európai elfogatóparancs esetében a korlátozó intézkedésnek a kibocsátó igazságügyi hatóság általi elrendelését szükségessé tévő indokok rendkívül súlyosak;
- [...]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 15 2020. június 26-án a belga igazságügyi hatóságok európai elfogatóparancsot bocsátottak ki GN-nel szemben a rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Antwerpen (antwerpeni elsőfokú bíróság, antwerpeni részleg, Belgium) által 2016. szeptember 18. és 2017. augusztus 5. között Belgiumban elkövetett embercsempészás bűncselekménye és illegális bevándorlás elősegítésének bűncselekménye miatt kiszabott öt év szabadságvesztés-büntetés végrehajtása céljából.
- 16 GN-t 2021. szeptember 2-án Bolognában (Olaszország) letartóztatták. Letartóztatásának időpontjában vele volt a 2018. november 10-én Ferrarában (Olaszország) született, vele együtt élő fia. Ezenkívül egy másik gyermekkel várandós volt, aki 2022. május 10-én született meg.
- 17 A 2021. szeptember 3-i kihallgatás során GN nem egyezett bele a belga igazságügyi hatóságoknak történő átadásába. A 2021. szeptember 17-én tartott tárgyalást követően a Corte d'appello di Bologna (bolognai fellebbviteli bíróság, Olaszország) végrehajtó igazságügyi hatóságként tájékoztatást kért a belga igazságügyi hatóságoktól először is a kiskorú gyermekekkel együtt élő anyával szemben kiszabott büntetés Belgiumban történő végrehajtásának módjairól, másodszer az átadása esetén GN-nel szemben alkalmazandó büntetésvégrehajtási bánásmódról, harmadszor, GN kiskorú gyermekére vonatkozóan meghozandó intézkedésekről, negyedszer pedig a büntetésnek a vádlott távollétében történt kiszabásával befejezett eljárás folytatásának lehetőségéről.
- 18 2021. október 5-i feljegyzésében az antwerpeni (Belgium) ügyészség arról tájékoztatta a Corte d'appello di Bolognát (bolognai fellebbviteli bíróság), hogy a feltett kérdésekre adott válaszok a Service public fédéral Justice (szövetségi igazságügyi hivatal, Belgium) hatáskörébe tartoznak.
- 19 2021. október 15-i ítéletével a Corte d'appello di Bologna (bolognai fellebbviteli bíróság) megtagadta GN belga igazságügyi hatóságoknak való átadását, és elrendelte GN azonnali szabadon bocsátását. E bíróság szerint, mivel a belga igazságügyi hatóságok nem válaszoltak a kérdéseire, nem volt bizonyosság arra nézve, hogy a kibocsátó tagállam jogrendszere a végrehajtó tagállaméhoz hasonló fogva tartási rendszert ismer, amely védi az anya azon jogát, hogy ne

fosszák meg a gyermekeivel való kapcsolattartástól és azok gondozásától, és amely biztosítja a gyermekek számára a szükséges anyai és családi támogatást, amelyet mind az olasz alkotmány, mind a gyermek jogairól szóló egyezmény 3. cikke és a Charta 24. cikke garantál.

- 20 Ezen ítélettel szemben a Procuratore generale presso la Corte d'appello di Bologna (a bolognai fellebbviteli bíróság melletti főügyész, Olaszország) és GN fellebbezést nyújtott be a Corte suprema di cassazionehoz (semmitőszék, Olaszország), amely a kérdést előterjesztő bíróság.
- 21 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a 69/2005. sz. törvénynek azt a rendelkezését, amely kifejezetten az európai elfogatóparancs végrehajtásának megtagadási okaként írta elő azt az esetet, amikor az elfogatóparancs érintettje várandós nő vagy három éven aluli, vele együtt élő gyermek anyja, a 2021. évi 10. sz. törvényerejű rendelet hatályon kívül helyezte annak érdekében, hogy az olasz szabályozást összhangba hozza a 2002/584. sz. kerethatározattal, amely nem említi ezt az esetet az európai elfogatóparancs végrehajtása kötelező vagy mérlegelhető megtagadásának okai között.
- 22 E bíróság azonban úgy véli, hogy amennyiben a kibocsátó tagállam jogrendszere nem rendelkezik az olasz jog által előírtakhoz hasonló intézkedésekről a gyermekek anyától való megfosztás elleni védelme érdekében, az anya átadása sérti az olasz alkotmányt és az EJEE által védett alapvető jogokat.
- 23 Mindemellett az európai elfogatóparancs olyan területhez tartozik, amely teljes harmonizáció tárgyát képezte. E körülmények között a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a 2002/584 kerethatározat megtiltja-e a végrehajtó igazságügyi hatóságnak, hogy megtagadja a kisgyermekes anyával szemben kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtását annak ellenére, hogy az átadás sértené ennek az anyának a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogát, valamint a gyermekei mindenek felett álló érdekét is. Igenlő válasz esetén a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy e kerethatározat összeegyeztethető-e a Charta 7. cikkével és 24. cikkének (3) bekezdésével, többek között az Emberi Jogok Európai Bíróságának az EJEE 8. cikkére vonatkozó ítélezési gyakorlatával összefüggésben.
- 24 E körülmények között a Corte suprema di Cassazione (semmitőszék) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
 - „1) Úgy kell-e értelmezni [a 2002/584 kerethatározat] 1. cikkének (2) és (3) bekezdését, valamint 3. és 4. cikkét, hogy azok nem teszik lehetővé a végrehajtó igazságügyi hatóság számára, hogy megtagadja vagy mindenesetre elhalassza a kiskorú gyermekeivel közös háztartásban élő anya átadását?
 - 2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén – különösen az Emberi Jogok Európai Bíróságának az [EJEE] 8. cikkére vonatkozó ítélezési gyakorlatára és a tagállamok közös alkotmányos hagyományaira figyelemmel – összeegyeztethető-e [a 2002/584 kerethatározat] 1. cikkének (2) és (3) bekezdése, valamint 3. és 4. cikke [a Charta] 7. cikkével és cikke 24. cikkének (3) bekezdésével, amennyiben az anya átadását a vele közös háztartásban élő kiskorú gyermekeivel való kapcsolat megszakításával írják elő anélkül, hogy gyermek mindenek felett álló érdekét figyelembe vennék?”

A Bíróság előtti eljárás

- 25 A kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság eljárási szabályzatának 105. cikke alapján kérte a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem gyorsított eljárásban történő elbírálását.
- 26 E bíróság arra hivatkozott, hogy az alapügy egy várandós nő és vele együtt élő kisgyermek alapvető jogait érinti, és gyorsított eljárás alkalmazása szükséges az e gyermek jövőbeli felügyeletével kapcsolatban fennálló bizonytalanság megszüntetése érdekében. Az előterjesztett kérdések olyan problémákat is felvetnek, amelyek a tagállamok bíróságai előtt folyamatban lévő számos ügyben közösek, és amelyeket a legsürgősebben kezelni kell.
- 27 Az eljárási szabályzat 105. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a kérdést előterjesztő bíróság kérelmére vagy kivételesen hivatalból a Bíróság elnöke az előadó bíró és a főtanácsnok meghallgatását követően dönthet úgy, hogy az előzetes döntéshozatal tekintetében az eljárási szabályzat rendelkezéseitől eltérve gyorsított eljárást alkalmaz, ha az ügy jellege megköveteli, hogy elbírálására a lehető legrövidebb időn belül kerüljön sor.
- 28 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az ilyen gyorsított eljárás olyan eljárási eszközt képez, amelynek célja a rendkívül sürgős helyzetekre való reagálás (2021. december 21-i *Randstad Italia* ítélet, C-497/20, EU:C:2021:1037, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 29 A jelen ügyben a Bíróság elnöke 2022. május 11-én az előadó bíró és a főtanácsnok meghallgatását követően úgy határozott, hogy elutasítja a jelen ítélet 25. pontjában említett kérelmet.
- 30 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből ugyanis kitűnik, hogy GN-t a Corte d'appello di Bologna (bolognai fellebbviteli bíróság) 2021. október 15-i ítéletének végrehajtásaként azonnal szabadon bocsátották. Továbbá a kérdést előterjesztő bíróság által a Bíróság elé terjesztett információk nem bizonyítják, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem elbírálása során GN-nek a gyermekei feletti felügyeleti joga veszélyben lenne. Az arra vonatkozó esetleges bizonytalanság, hogy az alapeljárást befejező határozat milyen következményekkel jár e felügyeletre nézve, vagy az a tény, hogy a feltett kérdések jelentős számú személyt vagy jogi helyzetet érinthetnek, önmagában nem minősül rendkívüli sürgősséget megalapozó oknak, amely azonban szükséges a gyorsított eljárás igazolásához (lásd ebben az értelemben: 2022. szeptember 22-i *Bundesrepublik Deutschland* [Az átadásra vonatkozó határozat hatóság általi felfüggesztése] ítélet, C-245/21 és C-248/21, EU:C:2022:709, 34. pont; 2023. november 9-i *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* [A súlyos sérelem fogalma] ítélet, C-125/22, EU:C:2023:843, 30. pont).

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 31 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2002/584 kerethatározat 1. cikkének (2) és (3) bekezdését – a Charta 7. cikkével, valamint 24. cikkének (2) és (3) bekezdésével összefüggésben – akként kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes, ha a végrehajtó igazságügyi hatóság azzal az indokkal tagadja meg az európai elfogatóparanccsal érintett személy átadását, hogy e személy a vele együtt élő kisgyermek anyja.

- 32 E bíróság megállapításaira tekintettel ezt az első kérdést úgy kell értelmezni, hogy az azon az előfeltevésen alapul, hogy az európai elfogatóparanccsal érintett személynek két kisgyermke van, akik vele együtt élnek, és akiknek érdeke, hogy továbbra is rendszeres, személyes és közvetlen kapcsolatot tartsanak fenn anyjukkal. Ebben az összefüggésben e bíróság arra keresi a választ, hogy megtagadhatja-e ezen elfogatóparancs végrehajtását a 2002/584 kerethatározat 1. cikkének a Charta 7. cikkével és 24. cikkének (2) és (3) bekezdésével összefüggésben értelmezett (3) bekezdése alapján azzal az indokkal, hogy e személy átadása megfoszthatja őt a gyermekeivel való ilyen kapcsolattól és kapcsolattartástól.
- 33 Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy mind a tagállamok közötti kölcsönös bizalom elve, mind pedig a tagállamok közötti kölcsönös bizalmon alapuló kölcsönös elismerés elve alapvető jelentőséggel bír az uniós jogban, mivel lehetővé teszik a belső határok nélküli térség létrehozását és fenntartását. Közelebbről a kölcsönös bizalom elve, különösen a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében mindegyik államtól megköveteli, hogy – kivételes körülményektől eltekintve – úgy tekintse, hogy az összes többi tagállam tiszteletben tartja az uniós jogot, és különösen az uniós jog által elismert alapvető jogokat (2022. február 22-i Openbaar Ministerie [A kibocsátó tagállam törvényei által létrehozott bíróság] ítélet, C-562/21 PPU és C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, 40. pont; 2023. január 31-i Puig Gordi és társai ítélet, C-158/21, EU:C:2023:57, 93. pont).
- 34 Így az uniós jog végrehajtása során a tagállamok kötelesek vélelmezni, hogy a többi tagállam tiszteletben tartja az alapvető jogokat, vagyis nem követelhetik meg egy másik tagállamtól az alapvető jogok uniós jog által biztosítottnál magasabb nemzeti védelmi szintjét, és – kivételes esetektől eltekintve – nem vizsgálhatják, hogy e másik tagállam a konkrét esetben ténylegesen tiszteletben tartotta-e az Európai Unió által biztosított alapvető jogokat (2014. december 18-i 2/13 [Az Uniónak az EJEE-hez történő csatlakozása] vélemény, EU:C:2014:2454, 192. pont; 2023. január 31-i Puig Gordi és társai ítélet, C-158/21, EU:C:2023:57, 94. pont).
- 35 Ebben az összefüggésben a 2002/584 kerethatározat célja az elítéltek vagy a bűncselekmény elkövetésével gyanúsított személyek átadása egyszerűsített és hatékonyabb rendszerének bevezetése útján az igazságügyi együttműködés megkönnyítése és meggyorsítása az Unió azon célkitűzése elérésének elősegítése érdekében, hogy az a szabadság, a biztonság és a jog érvényesülésének azon nagy fokú bizalomra épülő térségévé váljon, amelynek a tagállamok között fenn kell állnia (2022. február 22-i Openbaar Ministerie [A kibocsátó tagállam törvényei által létrehozott bíróság] ítélet, C-562/21 PPU és C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, 42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 36 A kölcsönös elismerés elve, amely e kerethatározat (6) preambulumbekkezdése szerint a büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés „sarokköveként” szolgál, e kerethatározat 1. cikkének (2) bekezdésében fejeződik ki, amely kimondja azon szabályt, amely értelmében a tagállamok minden európai elfogatóparancsot ezen elv alapján és e kerethatározat rendelkezéseinek megfelelően hajtanak végre (2022. február 22-i Openbaar Ministerie [A kibocsátó tagállam törvényei által létrehozott bíróság] ítélet, C-562/21 PPU és C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 37 Ebből egyrészt az következik, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóságok csak a Bíróság által értelmezett 2002/584 kerethatározatból eredő indokok alapján tagadhatják meg az európai elfogatóparancs végrehajtását. Másrészt, míg az európai elfogatóparancs végrehajtása a főszabály,

- a végrehajtás megtagadása kivételnek tekintendő, amelyet szigorúan kell értelmezni (2023. április 18-i E. D. L. [Betegségen alapuló megtagadási ok] ítélet, C-699/21, EU:C:2023:295, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 38 Márpedig e kerethatározat nem rendelkezik arról, hogy a végrehajtó igazságügyi hatóságok megtagadhatják az európai elfogatóparancs végrehajtását pusztán azzal az indokkal, hogy az ilyen elfogatóparanccsal keresett személy a vele együtt élő kisgyermek anyja. A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség alapját képező kölcsönös bizalom elvére tekintettel ugyanis fennáll az a vélelem, hogy az ilyen gyermekek anyjának fogvatartási körülményei és a gyermekek gondozásának a kibocsátó tagállamban való megszervezése ilyen helyzethez igazodnak, akár büntetés-végrehajtási környezetben, akár olyan alternatív módok keretében, amelyek lehetővé teszik ezen anya e tagállam igazságügyi hatóságai rendelkezésére tartását vagy e gyermekek e környezeten kívül történő elhelyezését.
- 39 Mindemellett a 2002/584 kerethatározat 1. cikkének (3) bekezdéséből kitűnik, hogy e kerethatározat nem járhat azzal a hatással, hogy módosítja a Charta által biztosított alapvető jogok tiszteletben tartására vonatkozó kötelezettséget.
- 40 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy egyrészt a Charta 7. cikke kimondja, hogy mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét tiszteletben tartsák, másrészt pedig arra, hogy a Charta 24. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy a hatóságok és a magánintézmények gyermekekkel kapcsolatos tevékenységében a gyermek mindenek felett álló érdekének kell az elsődleges szempontnak lennie.
- 41 Amint az a gyermek jogairól szóló egyezmény 3. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik, amelyre a Charta 24. cikkére vonatkozó magyarázatok kifejezetten hivatkoznak, ez utóbbi cikk (2) bekezdése az olyan határozatokra is alkalmazandó, mint a kisgyermek anyjával szemben kibocsátott európai elfogatóparancs, amelyeknek nem címzettjei e gyermekek, de jelentős következményekkel jár rájuk nézve (lásd ebben az értelemben: 2021. március 11-i État belge [Kiskorú szülőjének visszatérése] ítélet, C-112/20, EU:C:2021:197, 36. és 37. pont).
- 42 Márpedig annak lehetősége, hogy a szülő és gyermeke együtt legyenek, a családi élet alapvető elemét képezi (2021. december 14-i Stolichna obshtina, rayon „Pancharevo” ítélet, C-490/20, EU:C:2021:1008, 61. pont). A Charta 24. cikkének (3) bekezdése ugyanis kimondja, hogy minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy mindkét szülőjével rendszeres, személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn, kivéve ha ez az érdekeivel ellentétes. Amint azt a Procuratore generale presso la Corte d’appello di Bologna (a bolognai fellebbviteli bíróság melletti főügyész), az Európai Unió Tanácsa és az Európai Bizottság előadta, a gyermek mindenek felett álló érdekének meghatározása olyan mérlegelés alá tartozik, amelynek az adott ügy valamennyi körülményét figyelembe kell vennie (lásd analógia útján: 2019. március 26-i SM [Az algériai kafala hatálya alá helyezett gyermek] ítélet, C-129/18, EU:C:2019:248, 73. pont; 2021. január 14-i Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid [Kísérő nélküli kiskorú visszatérése] ítélet, C-441/19, EU:C:2021:9, 46. és 60. pont; 2021. március 11-i État belge [A kiskorú szülőjének visszatérése] ítélet, C-112/20, EU:C:2021:197, 27. pont).
- 43 Bár elsődlegesen az egyes tagállamok feladata, hogy az európai elfogatóparancs mechanizmusának működését alátámasztó kölcsönös bizalom és elismerés elve teljes körű alkalmazásának biztosítása érdekében biztosítsák – a Bíróság végső felülvizsgálata mellett – a Charta 7. cikkében, valamint 24. cikkének (2) és (3) bekezdésében biztosított alapvető jogokban rejlő követelmények védelmét, tartózkodva minden olyan intézkedéstől, amely azokat sértheti, azon valós veszély fennállása, hogy

- az európai elfogatóparanccsal érintett személynek és/vagy gyermekeinek ezen alapvető jogai e személynek a kibocsátó igazságügyi hatóság részére történő átadása esetén sérülnek, mindazonáltal lehetővé teheti a végrehajtó igazságügyi hatóság számára, hogy a 2002/584 kerethatározat 1. cikkének (3) bekezdése alapján kivételesen mellőzze ezen európai elfogatóparancs végrehajtását (lásd ebben az értelemben: 2022. február 22-i Openbaar Ministerie [A kibocsátó tagállam törvényei által létrehozott bíróság] ítélet, C-562/21 PPU és C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, 46. pont; 2023. január 31-i Puig Gordi és társai ítélet, C-158/21, EU:C:2023:57, 72. és 96. pont).
- 44 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a jelen ítélet előző pontjában említett veszély értékelését a végrehajtó igazságügyi hatóságnak az uniós jog által biztosított alapvető jogok védelmi szintjének fényében kell elvégeznie (lásd ebben az értelemben: 2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet, C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 88. pont). Következésképpen az, hogy e hatóság nem rendelkezik bizonyossággal abban a tekintetben, hogy a kibocsátó tagállamban a kisgyermekes anya őrizete és e kisgyermek gondozása tekintetében a végrehajtó tagállamban hasonló feltételek állnak fenn, nem teszi lehetővé, hogy ezt a veszélyt bizonyítottan lehessen tekinteni.
- 45 Ezzel szemben, ha az európai elfogatóparanccsal érintett személy átadásáról való döntésre hivatott végrehajtó igazságügyi hatóság olyan információkkal rendelkezik, amelyek alkalmasak annak bizonyítására, hogy ilyen veszély fennáll, akár a kisgyermekes anyák fogvatartási körülményeinek a kibocsátó tagállamban fennálló rendszerszintű vagy általános hiányosságai miatt, akár az e körülményekkel kapcsolatos, különösen valamely objektíven azonosítható személycsoportot, mint például a fogyatékossgal élő gyermekeket érintő hiányosságok miatt, e hatóságnak konkrétan és pontosan meg kell vizsgálnia, hogy fennállnak-e komoly és bizonyítékokkal alátámasztott okok annak feltételezésére, hogy az érintett személyek ilyen körülmények között ilyen veszélynek lennének kitéve.
- 46 A végrehajtó igazságügyi hatóságnak ily módon a Charta 7. cikkében, valamint 24. cikkének (2) és (3) bekezdésében biztosított alapvető jogok megsértésének veszélyét két szakaszból álló vizsgálat keretében kell értékelnie, amely különböző kritériumokon alapuló elemzést foglal magában, így e szakaszok nem cserélhetők fel, és azokat egymást követően kell lefolytatni (lásd ebben az értelemben: 2023. január 31-i Puig Gordi és társai ítélet, C-158/21, EU:C:2023:57, 101., 109. és 110. pont).
- 47 E célból a végrehajtó igazságügyi hatóságnak az első szakaszban meg kell határoznia, hogy léteznek-e objektív, megbízható, pontos és kellően naprakész adatok annak bizonyítására, hogy a kibocsátó tagállamban a jelen ítélet 45. pontjában említettekhez hasonló hiányosságok miatt ezen alapvető jogok megsértésének valós veszélye áll fenn. Ezek az adatok származhatnak többek között nemzetközi bírósági határozatokból, az Európa Tanács szervei által készített vagy az Egyesült Nemzetek rendszerébe tartozó határozatokból, jelentésekből és egyéb dokumentumokból, valamint az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének (FRA) az uniós börtönkörülményekről szóló adatbázisában (Criminal Detention Database) szereplő információkból (lásd ebben az értelemben: 2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet, C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 89. pont; 2023. január 31-i Puig Gordi és társai ítélet, C-158/21, EU:C:2023:57, 102. pont).
- 48 A második szakasz keretében a végrehajtó igazságügyi hatóságnak konkrétan és pontosan meg kell vizsgálnia, hogy a jelen ítélet előző pontjában említett vizsgálat első szakaszában azonosított hiányosságok milyen mértékben befolyásolhatják az európai elfogatóparanccsal érintett személy fogvatartási körülményeit vagy gyermekei gondozásának körülményeit, és hogy e személy vagy

- gyermekai személyes helyzetére tekintettel alapos és bizonyítékokkal alátámasztott okokból feltételezhető-e, hogy az említett alapvető jogok megsértése valós veszélyének lesznek kitéve (lásd ebben az értelemben: 2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet, C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 94. pont; 2023. január 31-i Puig Gordi és társai ítélet, C-158/21, EU:C:2023:57, 106. pont).
- 49 E célból, ha a végrehajtó igazságügyi hatóság úgy ítéli meg, hogy nem rendelkezik az érintett személy átadásáról szóló határozat elfogadásához szükséges valamennyi információval, a 2002/584 kerethatározat 15. cikkének (2) bekezdése alapján kérnie kell a kibocsátó igazságügyi hatóságtól, hogy haladéktalanul közöljön vele minden olyan további információt, amelyet szükségesnek tart e személy adott tagállamban tervezett fogva tartásának és a gyermekei gondozásba vétele megszervezésének körülményeit illetően (lásd ebben az értelemben: 2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet, C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 95. pont).
- 50 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy azok az információk, amelyeket a végrehajtó igazságügyi hatóság kérni jogosult, vonatkozhatnak azon vizsgálat első és második szakaszára is, amelyet e hatóságnak a jelen ítélet 46. pontjának megfelelően el kell végeznie. Mindazonáltal e hatóság nem kérhet információkat a kibocsátó igazságügyi hatóságtól kizárólag e vizsgálat második szakaszára vonatkozóan, amennyiben úgy ítéli meg, hogy nem bizonyított a jelen ítélet 45. pontjában említett rendszerszintű vagy általános hiányosságok fennállása vagy személyek olyan, objektíven azonosítható csoportját érintő hiányosságok fennállása, amelybe az érintett személy vagy gyermekei tartoznak (lásd ebben az értelemben: 2023. január 31-i Puig Gordi és társai ítélet, C-158/21, EU:C:2023:57, 135. pont).
- 51 A 2002/584 kerethatározat 15. cikke (2) bekezdésének megfelelően a végrehajtó igazságügyi hatóság határidőt állapíthat meg a kibocsátó igazságügyi hatóságtól kért kiegészítő információk kézhezvételére. E határidőnek igazodnia kell az adott ügyhöz, annak érdekében, hogy a kibocsátó igazságügyi hatóságnak elegendő idő álljon rendelkezésére ahhoz, hogy ezen információkat begyűjtse, szükség esetén ehhez – a kerethatározat 7. cikke értelmében – a kibocsátó tagállam központi hatóságának vagy központi hatóságai egyikének segítségét kérve. E kerethatározat 15. cikkének (2) bekezdése értelmében azonban e határidőnek figyelembe kell vennie az ugyanezen kerethatározat 17. cikkében megállapított határidők betartásának szükségességét (2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet, C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 97. pont).
- 52 A kibocsátó igazságügyi hatóság köteles a végrehajtó igazságügyi hatóság rendelkezésére bocsátani a kért kiegészítő információkat, ennek hiányában megsérti a lojális együttműködés elvét (lásd ebben az értelemben: 2016. április 5-i Aranyosi és Căldăraru ítélet, C-404/15 és C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, 97. pont; 2018. július 25-i Generalstaatsanwaltschaft [Fogvatartási körülmények Magyarországon] ítélet, C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, 64. pont).
- 53 Ugyanis többek között annak biztosítása érdekében, hogy az európai elfogatóparancs működése ne bénuljon meg, az EUSZ 4. cikk (3) bekezdésének első albekezdésében előírt lojális együttműködési kötelezettségnek kell vezérelnie a végrehajtó és a kibocsátó igazságügyi hatóságok közötti párbeszédet (2018. július 25-i Generalstaatsanwaltschaft [Fogvatartási körülmények Magyarországon] ítélet, C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, 104. pont; 2023. január 31-i Puig Gordi és társai ítélet, C-158/21, EU:C:2023:57, 131. pont).

- 54 Abban az esetben, ha a kibocsátó igazságügyi hatóság nem válaszol kielégítő módon a végrehajtó igazságügyi hatóság kiegészítő információk iránti megkeresésére, ez utóbbi hatóságnak a jelen ítélet 47. és 48. pontjában felidézett két szakasz keretében a rendelkezésére álló információk összességének átfogó értékelését kell elvégeznie (lásd ebben az értelemben: 2018. július 25-i Generalstaatsanwaltschaft [Fogvatartási körülmények Magyarországon] ítélet, C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, 114. pont).
- 55 Ha a végrehajtó igazságügyi hatóság a rendelkezésére álló összes bizonyíték alapján, ideértve a kibocsátó igazságügyi hatóság által nyújtott garanciák esetleges hiányát is, úgy ítéli meg, hogy egyrészt a kibocsátó tagállamban a jelen ítélet 45. pontjában említett hiányosságok állnak fenn, másrészt pedig komoly és bizonyítékokkal alátámasztott okok alapján feltételezhető, hogy az érintett személyt és/vagy gyermekeit a személyes helyzetükre tekintettel a Charta 7. cikkében, valamint 24. cikkének (2) és (3) bekezdésében biztosított alapvető jogaik megsértésének valós veszélye fenyegeti, akkor, és kizárólag akkor a végrehajtó igazságügyi hatóságnak a 2002/584 kerethatározat 1. cikkének (3) bekezdése alapján tartózkodnia kell az e személlyel szemben kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtásától. Ellenkező esetben a kerethatározat 1. cikkének (2) bekezdésében megállapított kötelezettségnek megfelelően végre kell hajtania a kerethatározatot.
- 56 Végül az átadás elhalasztásának a kérdést előterjesztő bíróság által az első kérdésében hivatkozott lehetőségével kapcsolatban pontosítani kell, hogy a 2002/584 kerethatározat 23. cikkének (4) bekezdése alapján lehetőség van az európai elfogatóparanccsal érintett személy átadásának felfüggesztésére, ám ezzel a lehetőséggel csak ideiglenesen, kivételesen és komoly humanitárius okokból lehet élni. Tekintettel e rendelkezés szövegére, valamint e kerethatározat 23. cikkének általános rendszerére, jelentős időtartamra egyébként sem képzelhető el ilyen felfüggesztés (lásd ebben az értelemben: 2023. április 18-i E. D. L. [Betegségen alapuló megtagadási ok] ítélet, C-699/21, EU:C:2023:295, 51. pont).
- 57 A fenti indokok összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2002/584 kerethatározat 1. cikkének (2) és (3) bekezdését – a Charta 7. cikkével, valamint 24. cikkének (2) és (3) bekezdésével összefüggésben – akként kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes, ha a végrehajtó igazságügyi hatóság azzal az indokkal tagadja meg az európai elfogatóparanccsal érintett személy átadását, hogy e személy a vele együtt élő kisgyermek anyja, kivéve először is, ha e hatóság olyan információkkal rendelkezik, amelyek alátámasztják, hogy az e személyt megillető, a Charta 7. cikkében biztosított, a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való alapvető jog, valamint a Charta 24. cikkének (2) és (3) bekezdésében védett, a gyermekek mindenek felett álló érdeke megsértésének valós veszélye a kisgyermek anyja fogvatartási körülményeinek és e gyermekek gondozási körülményeinek a kibocsátó tagállamban meglévő rendszerszintű vagy általános hiányosságai miatt fennáll, és másodszor, komoly és bizonyítékokkal alátámasztott okok alapján feltételezhető, hogy az érintett személyeket a személyes helyzetükre tekintettel e körülmények miatt ez a veszély fenyegeti.

A második kérdéstről

- 58 Az első kérdésre adott válaszra tekintettel a második kérdést nem kell megválaszolni.

A költségekről

- 59 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

A 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 1. cikkének (2) és (3) bekezdését – az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. cikkével, valamint 24. cikkének (2) és (3) bekezdésével összefüggésben –

a következőképpen kell értelmezni:

azokkal ellentétes, ha a végrehajtó igazságügyi hatóság azzal az indokkal tagadja meg az európai elfogatóparanccsal érintett személy átadását, hogy e személy a vele együtt élő kisgyermek anyja, kivéve először is, ha e hatóság olyan információkkal rendelkezik, amelyek alátámasztják, hogy az e személyt megillető, az Alapjogi Charta 7. cikkében biztosított, a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való alapvető jog, valamint e Charta 24. cikkének (2) és (3) bekezdésében védett, a gyermekek mindenek felett álló érdeke megsértésének valós veszélye a kisgyermek anyja fogvatartási körülményeinek és e gyermekek gondozási körülményeinek a kibocsátó tagállamban meglévő rendszerszerű vagy általános hiányosságai miatt fennáll, és másodsor, komoly és bizonyítékokkal alátámasztott okok alapján feltételezhető, hogy az érintett személyeket a személyes helyzetükre tekintettel e körülmények miatt ez a veszély fenyegeti.

Aláírások

ⁱ — A jelen szöveg 14. pontjában az első elektronikus közzétételt követően nyelvi módosítás történt.